

ВОЛОНТЕРСТВО ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ: ШЛЯХ ДО РОЗВИТКУ ТА САМОРЕАЛІЗАЦІЇ

Вплив ціннісних орієнтацій на професійний розвиток здобувачів освіти-вихователів є надзвичайно важливим фактором у формуванні майбутніх фахівців у сфері дошкільної освіти.

Ціннісні орієнтації – це система моральних, етичних культурних і соціальних принципів, які керують поведінкою людини, її рішеннями та діяльністю. Вони впливають на професійне становлення, вибір методів роботи, взаємодію з дітьми та колегами, а також на мотивацію до саморозвитку. Навчання здобувачів освіти розвиває низку цінностей, які формують їхню особистість і професійну компетентність, готуючи до активної участі в суспільстві.

Волонтерська діяльність має значний вплив на розвиток ціннісних орієнтацій студентів. Участь у волонтерських проєктах може формувати важливі життєві установки, соціальні та етичні норми, які залишаються з людиною на все життя. Студенти вчаться відповідати за свої дії, розуміють важливість колективної роботи і особистого внеску у суспільне благо.

Волонтер є громадянин та патріот своєї країни, що добровільно діє в різних сферах суспільного життя країни. Про волонтерський рух в Україні сьогодні із захопленням говорять у багатьох країнах світу, називаючи це явище унікальним. Волонтерський рух студентів в Україні має давню традицію, але особливо активізувався з 2014 р. після подій Євромайдану та початку російської агресії на сході України. Студенти завжди були важливою рушійною силою соціальних змін, і сьогоднішній волонтерський рух є свідченням їхньої відданості справам громадянсько-

го суспільства та прагненню допомагати країні. У надзвичайно складний період саме він об'єднав суспільство, створив дієву структуру громадських організацій, груп людей, готових взяти на себе розв'язання найбільш нагальних і болючих проблем держави. Ціннісні орієнтації студентів-волонтерів відображають їхні внутрішні переконання, установки та ідеали, що впливають на їхню поведінку та рішення, зокрема у волонтерській діяльності.

В умовах воєнного стану, одним із головних завдань сучасної дошкільної освіти є оновлення, активізація процесу соціально-громадянського виховання, наповнення освітнього процесу новим змістом. Важливо, щоб сам вихователь демонстрував патріотизм на практиці: своєю поведінкою, ставленням до країни та громадянських обов'язків. Діти часто переймають ці моделі поведінки, тому особистий приклад педагога має значення. Таким чином, вихователь патріот грає важливу роль у формуванні основ морально-патріотичного виховання в дітей дошкільного віку, що впливає на їхнє майбутнє становлення як громадян.

Волонтерство є відносно новим явищем у діяльності освітніх закладів, не лише способом активної участі у житті громади та країни, а і могутнім чинником об'єднання всіх учасників освітнього процесу заради майбутнього. Волонтерська діяльність здобувачів освіти є важливою складовою розвитку особистості та формування професійних навичок. Вона сприяє розвитку соціальної відповідальності, громадянської активності та надає можливість здобути практичний досвід у різних сферах, сприяє формуванню багатьох цінностей як на особистісному, так і на суспільному рівні. Серед основних цінностей, які формуються завдяки волонтерству: альтруїзм і безкорисливість. Волонтери допомагають іншим без очікування матеріальної винагороди, що розвиває здатність до самопожертви і допомоги ближньому. Це одна з ключових мотивацій, яка спонукає студентів провадити цю діяльність. Ціннісні орієнтації які розвивають здобувачі освіти завдяки їй, впливають на етичну сторону професійної діяльності вихователя. Вони формують його відповідальність, чесність, відданість справі та чітке дотримання моральних норм під час роботи з дітьми.

Участь у волонтерських проектах сприяє розвитку громадянської активності та соціальної відповідальності здобувачів освіти. Це дозволяє їм відчувати власний внесок у розвиток суспільства, що позитивно впливає на їхнє особистісне та професійне самовизначення. Вони навчаються усвідомлювати свою роль у суспільстві та важливість активної участі в його житті, відчують відповідальність за благополуччя інших людей, громади. Це формує відповідальне ставлення до соціальних і суспільних процесів. Волонтери мотивовані ідеєю підтримки своєї країни та народу. Здобувачі освіти-вихователі Дніпропетровщини беруть активну участь у молодіжних громадських організаціях: багато молоді долучається до організацій, які спеціалізуються на волонтерській роботі.

Волонтерська діяльність здобувачів освіти відіграє важливу роль у розвитку їхніх соціальних навичок. Це допомагає їм не лише підтримати суспільство, але й формувати власні компетенції. Педагогічна діяльність вимагає розвинених моральних якостей – терпіння, емпатії, справедливості. Ціннісні орієнтації формують ці якості, допомагають здобувачам освіти будувати здорові стосунки з дітьми та їхніми родинами, також впливають на етичну сторону професійної діяльності вихователя. Вони формують його відповідальність, чесність, відданість справі та чітке дотримання моральних норм під час роботи з дітьми.

Основним аспектом впливу волонтерства на розвиток соціальних навичок є вміння працювати в команді, групах, організаціях та громадах, налагоджувати контакти, взаємодіяти з різними групами людей. Волонтерство часто пов'язане з роботою з вразливими групами населення, що дозволяє глибше розуміти потреби та проблеми інших людей.

Здобувачі освіти вчаться налагоджувати стосунки, будувати комунікацію та працювати в команді як з однодумцями, так і з людьми, які потребують допомоги, що є важливими цінностями у професійному та особистому житті. Це сприяє розвитку вміння слухати, висловлювати думки.

Волонтерство сприяє розвитку професійної етики. Ціннісні орієнтації також впливають на етичну сторону професійної ді-

яльності вихователя. Вони формують відповідальність, чесність, відданість справі та чітке дотримання моральних норм під час роботи з дітьми. Волонтерство сприяє особистісному розвитку та вимагає розвинених моральних якостей – відповідальності, співчуття, терпіння, емпатії, здатності до самопожертви та готовності допомагати іншим. Ці риси є важливими не тільки в професійній, але й у повсякденній діяльності.

Робота у різних середовищах, спільнотах чи культурах сприяє формуванню толерантності та поваги до відмінностей та розвиває здібності взаємодіяти з людьми, які мають різні проблеми, що допомагає здобувачам освіти краще розуміти почуття і переживання інших. Це розвиває емпатію та здатність до співчуття, що є важливою складовою емоційного інтелекту.

Волонтерство сприяє розвитку лідерських якостей, відповідальності та комунікації, що корисно як в особистому, так і в професійному житті. Волонтерська діяльність дає можливість студентам проявити ініціативу, взяти на себе роль лідера в організації проєктів або координувати заходи, очолювати невеликі проєкти, координувати інших волонтерів, взяти на себе організаційні чи інші функції. Це формує у молоді активну життєву позицію та спонукає до участі у громадському житті. Вони вчаться мотивувати інших, приймати рішення і розв'язувати проблеми.

У процесі волонтерської діяльності можуть виникати ситуації, що вимагають навичок врегулювання конфліктів. Студенти вчаться знаходити компроміси та вирішувати непорозуміння мирним шляхом.

Волонтерство потребує гарної самоорганізації та дисципліни. Здобувачі освіти повинні вміти планувати час, виконувати обіцянки, бути відповідальними.

Волонтерські проєкти часто об'єднують людей з різних сфер життя. Це дає студентам можливість знайти нові контакти та розширити коло спілкування, що може бути корисним у майбутньому професійному житті.

Отже, волонтерство є ефективним інструментом для розвитку соціальних навичок, що допомагає студентам ставати більш активними, відповідальними. Волонтерська діяльність може ста-

ти платформою для здобуття практичного досвіду у майбутній професії. Студенти можуть брати участь у продуктах, пов'язаних зі сферою навчання, що дає змогу застосувати теоретичні знання на практиці. Наприклад, студенти педагогічних закладів освіти можуть допомагати у створенні освітніх програм для дошкільників, дітей з ОПП.

Волонтерський досвід підвищує конкурентоспроможності на ринку праці, є додатковою перевагою під час пошуку роботи. Роботодавці часто цінують кандидатів, які беруть участь у волонтерських проектах, оскільки це свідчить про їхню ініціативність, активну життєву позицію та наявність досвіду.

Отже, волонтерська діяльність здобувачів освіти позитивно впливає на їхній всебічний розвиток, формуючи важливі навички та життєві цінності які сприяють успішній інтеграції у суспільство та професійну діяльність. Навчання здобувачів освіти розвиває низку цінностей, які формують їхню особистість і професійну компетентність, готуючи до активної участі в суспільстві. Вплив ціннісних орієнтацій на професійний розвиток студентів-вихователів є надзвичайно важливим фактором у формуванні майбутніх фахівців у сфері педагогіки та виховання. Загалом, ціннісні орієнтації відіграють вирішальну роль у тому, як студент-вихователю буде свій професійний шлях. Формування та розвиток цих орієнтацій у період навчання є важливим завданням для закладів освіти, які готують майбутніх педагогів. Волонтерство має потужний вплив як на особисте самовдосконалення, так і на побудову сильного, співчутливого суспільства.

ЛІТЕРАТУРА

1. Базовий компонент дошкільної освіти (Державний стандарт дошкільної освіти) нова редакція, 2021.
2. Безсонова, О. Волонтерська діяльність у закладах дошкільної освіти: старший дошкільний вік : посібник. Тернопіль : Мандрівець, 2019.
3. Волонтерство як інструмент навчання під час воєного стану: <https://nus.org.ua/articles/volonterstvo-yak-instrument-nav/>
4. Копотун І, Коропатнік І. Волонтерська діяльність в Україні під час воєнного стану. Київ : Виданичий дім «Професіонал», 2022.